

VOORLEESEXPRESS AMSTERDAM | EXPERTMEETING 6 NOVEMBER 2014

Op donderdag 6 november organiseerde VoorleesExpress Amsterdam opnieuw een Expertmeeting in de OBA Indische Buurt. Tijdens deze avond werd de workshop Theaters gegeven, werden de vrijwilligers bedankt door DMO en gingen de aanwezigen met elkaar in gesprek over thema's als ouderbetrokkenheid, meertaligheid en taalstimulering. Hieronder volgt een kort sfeerverslag van deze inspirerende avond.

In Amsterdam is het aanbod van kindertheatervoorstellingen groot. Amsterdamse theaters vinden het belangrijk dat er een zo divers mogelijke doelgroep bereikt wordt met hun voorstellingen. De VoorleesExpress wil laten zien dat taal niet alleen zit in lezen en schrijven, maar ook in andere dingen, zoals bijvoorbeeld theater en spel. Om meer VoorleesExpress gezinnen kennis te laten maken met theater, is VoorleesExpress Amsterdam een samenwerking aangegaan met Amsterdamse theaters. Vanaf januari kunnen gezinnen samen met hun voorlezers gebruikmaken van een speciaal aanbod; tegen gereduceerd tarief kunnen zij mét een bijzondere ontvangst een kijkje achter de schermen krijgen en genieten van de leukste voorstellingen! Tijdens de Expertmeeting werd de samenwerking geïntroduceerd onder de aanwezigen.

Na de introductie verzorgden Elze van der Steen van Stadsschouwburg Amsterdam en Martien Langman van de Toneelmakerij Amsterdam de workshop Theaters. Met theater en spel kunnen het plezier in taal en het voorstellingsvermogen worden vergroot. De workshop richt zich op de vraag hoe theater en spel in het voorleesritueel kunnen worden meegenomen. Hoe kun je de fantasie van kinderen prikkelen en het voorlezen levendig maken met huis-tuin-en-keukengerei? Elze liet de aanwezigen hun ogen sluiten en liet hen ervaren hoe je een galopperend paard kunt nabootsen en gras kan laten wuiven. "Wees creatief, maar blijf bij jezelf" gaf zij alle vrijwilligers mee.

Na de workshop vertelt voorlezer Elles Middel haar inspirerende verhaal. Haar 'voorleeskind' Adam sprak in de eerste instantie nauwelijks Nederlands. Gedurende de 20 weken is ze steeds op zoek gegaan naar zoveel mogelijk manieren om Adam uit te dagen en te prikkelen met aanwijsboeken en veel eenvoudige plaatjes. Elles heeft Adam en zijn moeder meegenomen naar een peutervoorstelling. Een hele bijzondere ervaring en een leuke en interactieve manier om met taal bezig te zijn! "De voorstellingen zijn erg vrolijk en herkenbaar voor kinderen en hun ouders, ook wanneer hun Nederlands minder goed is", lichtte Elles toe.

Vervolgens kregen de aanwezigen het filmpje over de VoorleesExpress te zien, waar Simone Kukenheim, Wethouder Onderwijs, Jeugd en Diversiteit van de gemeente Amsterdam, een waardevolle bijdrage aan heeft geleverd. Zij heeft zich verbonden als ambassadeur aan VoorleesExpress Amsterdam en heeft twee heerlijke taarten laten bezorgen als dank voor de inzet van alle vrijwilligers.

Tijdens de tweede helft van de avond gingen de vrijwilligers met elkaar in gesprek over hun uitdagingen rondom het voorlezen. Zij wisselden ervaringen en tips uit en reflecteerden gezamenlijk op hun eigen voorleestraject. De grootste aandachtspunten en good practices zijn verwerkt en gebundeld, en als bijlage aan dit verslag toegevoegd. Het hele team van VoorleesExpress Amsterdam bedankt alle aanwezige vrijwilligers, de sprekers van de avond en de medewerkers van de OBA Indische Buurt voor hun aanwezigheid en inzet.

We kunnen terugkijken op een geslaagde en vruchtbare avond!

Bijlage VoorleesExpress Expertmeeting

Een aantal van de uitdagingen en tips die tijdens de Expertmeeting door voorlezers zijn benoemd, lichten we in onderstaand document graag uit.

Taalbarrière

Wanneer er sprake is van een beperkt taalniveau binnen een gezin, kan het lastig zijn om hier als voorlezer mee om te gaan. Ouders kunnen hierdoor erg onzeker zijn en een hoge drempel ervaren om voor te lezen aan hun kinderen. Hoe kun je de ouder dan aansturen op een actieve rol? Wanneer er sprake is van onzekerheid, is het belangrijk om je in dat geval te verplaatsen in de situatie van de ouder en uit te gaan van wat de ouder wel kan. Benoem de dingen die goed gaan en geef een compliment!

Enkele tips die werden genoemd om de ouder aan te sturen op een actieve rol zijn:

1. Woordspelletjes

Wanneer de ouder wel Nederlandse woorden kent, maar nog geen correcte Nederlandse zinnen kan maken, kun je woordspelletjes doen waar de ouder aan deel kan nemen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Bedenk 10 dingen met de letter 'K' in huis
- Ik zie ik zie wat jij niet ziet en het is ...
- Dierenslinger muis – slak – kip – paard - ...
- Wie / wat ben ik (in een bepaalde categorie)

2. Luisterboeken en digitale prentenboeken

De ouders kunnen ook samen met hun kinderen luisterboeken beluisteren of digitale prentenboeken bekijken. Zij kunnen hierover dan vragen stellen, eventueel in hun eigen taal. Mogelijkheden voor digitale prentenboeken vind je hier:

- <http://www.bibliotheek.nl/prentenboek>
- <http://web.bereslim.nl>
- <http://www.wepboek.nl>

3. (Verhalen) vertellen

Wanneer de ouders niet in het Nederlands kunnen lezen, kunnen zij in hun moedertaal voorlezen of verhalen vertellen. Bij de plaatjes in prentenboeken, voorwerpen of foto's kunnen zij zelf verhalen verzinnen of dingen benoemen en beschrijven met hun kinderen. Denk bijvoorbeeld ook aan:

- Het spelletje Rory's Story Cubes
- Kijk- en zoekboeken

Leesplezier

Het overbrengen van leesplezier is in sommige gezinnen nog lastig. Het komt voor dat ouders en kinderen lezen als leermiddel zien, als iets wat moet. Hoe kun je er dan als voorlezer voor zorgen dat kinderen geïnteresseerd raken in boeken? Het kan in dat geval helpen om het lezen laagdrempelig te maken en de nadruk niet te leggen op lang of veel (voor)lezen. Leg de ouders uit dat wanneer lezen en taal leuk is, kinderen het (later) vaker gaan doen en er daardoor beter in worden.

Enkele tips die genoemd werden om te zorgen voor leesplezier zijn:

1. Begin met spelletjes en introduceer gaandeweg boeken

Denk bijvoorbeeld aan een thema als 'de keuken'. Denk dan aan letterspelletjes als: 'Welke dingen vinden we in de keuken met de letter 'B'?''. Ook kun je 'Wat ben ik' spelen binnen het thema keuken (ben ik licht, rond, klein, zacht etc.) en vervolgens een kinderkookboek introduceren waaruit je een recept met plaatjes kunt doornemen. Daarna kun je voorzichtig een boekje gaan lezen waarin een hoofdpersoon iets gaat maken in de keuken.

2. Wissel het (voor)lezen af met zingen, spelen en vertellen

Wanneer kinderen hun concentratie verliezen, kun je de dobbelsteen van Taaltips erbij pakken, die je bij de start van het seizoen hebt ontvangen. De kinderen kunnen de dobbelsteen rollen en de activiteit samen met jou uitvoeren.

3. Kies thema's en zoek boeken bij de belevingswereld van het kind

Je kunt bijvoorbeeld samen met de kinderen om de week een ander thema kiezen, waar jij materialen bij zoekt. Wat vinden de kinderen leuk? Wat speelt er op dit moment bij hen? Informatieve boeken met

veel foto's en plaatjes kunnen ook een uitkomst bieden als de kinderen zich nog niet zo lang op een verhaal kunnen concentreren.

- 4. Zorg voor humor**
Kies boeken met humoristische plaatjes, lach samen om de grapjes in het boek of lees samen een moppenboek voor kinderen.
- 5. Geef een kleine beloning**
Een kleine beloning kan soms helpen. Denk hierbij aan een stempel, een stickertje, of een activiteit die het kind graag met jou wil uitvoeren.
- 6. Geef veel complimenten voor het zelfvertrouwen**
Voor zowel de ouders als de kinderen kunnen complimenten enorm helpen! Benadruk wat er goed gaat en ga daar de week erna mee verder.
- 7. Lees samen uit boeken met een rolverdeling**
Wanneer kinderen al kunnen lezen, kun je boeken kiezen met een rolverdeling. Theaterleesboeken en toneellessenboeken zijn hier speciaal op gericht. Iedere lezer neemt een rol van een personage op zich en leest de teksten die bij de rol horen hardop voor. De teksten bestaan voornamelijk uit dialogen, zodat de lezers elkaar steeds afwisselen. Alsof jullie een 'gesprekje' aan het voeren zijn, kunnen jullie oefenen met het gebruik van intonatie, expressie en leestekens.
- 8. Zoek op internet naar spelletjes bij de boektitels**
Bij veel boeken zijn allerlei leuke bouwplaten, kleurplaten en spelletjes te vinden op internet. Wissel de activiteiten rondom het boek af met wat bladzijden uit het boek waaruit jullie (voor)lezen.
- 9. Haal spelletjes en fragmenten uit vakantieboeken of tijdschriften voor kinderen**
In vakantieboeken of tijdschriften voor kinderen staan ook vaak hele leuke spelletjes, weetjes, verhalen, quizvragen en activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan Bobo, het Dolfje weerwolfje magazine, Donald Duck junior, Inkie, Katrien, Knutselen met kinderen, Maan roos vis, Okki, Pippo, Pompoen, Rompompom, Uurtje natuur, Nickelodeon magazine etc.
- 10. Stel veel vragen en klets tussendoor**
Hou het interactief. Laat de kinderen veel aan het woord om er achter te komen waar ze plezier aan beleven en wat ze hebben opgepikt.

Tijd

Gezinnen kunnen helaas maar één keer deelnemen aan het project. Om het voorleesritueel zo op te bouwen dat de tijd die er is goed benut kan worden, werden de volgende tips genoemd:

- 1. Zorg dat je goed voorbereid bent**
Neem de boeken die je meeneemt naar het gezin voorafgaand aan het bezoek door, zodat je weet waar het verhaal over gaat en kunt beoordelen of het boek geschikt is. Kies eventueel wat moeilijke woorden uit het boek uit, die je wilt gaan bespreken tijdens het voorleesuurkje.
- 2. Zorg voor een vast ritme**
Om structuur aan te brengen kun je afspreken om bijvoorbeeld iedere week eerst wat te praten, vervolgens wat te lezen en dan een spelletje te spelen. Zo weten de kinderen ook wat ze iedere week kunnen verwachten.
- 3. Gebruik de dobbelsteen van Taaltips uit het startpakketje**
Wanneer de kinderen hun concentratie verliezen, kun je de dobbelsteen van Taaltips uit het startpakketje erbij halen om van activiteit te wisselen.
- 4. Maak afspraken over de volgorde van de boeken die jullie gaan lezen**
Wanneer je aan het begin van het uurtje afsprekt welke boeken jullie gaan lezen en in welke volgorde dat zal plaatsvinden, weten de kinderen wat ze kunnen verwachten.
- 5. Verdeel eventueel de tijd tussen kinderen met verschillende leeftijden en/of interesses**
Wanneer de leeftijden en/of interesses van de kinderen uiteenlopen, kun je de tijd opdelen om zo aan ieder kind evenveel aandacht te kunnen besteden. Eventueel kan één van de ouders alvast met het ene kind aan de slag gaan, terwijl jij met het andere kind bezig bent.

Actieve deelname

Het kan een uitdaging zijn om kinderen die misschien al wel veel begrijpen, ook te laten praten. Hoe kun je er voor zorgen dat kinderen over hun schuwheid heenkomen en actief gaan praten? Enkele tips die genoemd werden om te zorgen voor een actieve deelname zijn:

1. Creëer een veilige omgeving, zorg voor warmte en vriendelijkheid

In sommige gevallen duurt het even voordat de kinderen gewend zijn aan de voorlezer en de voorleessessies thuis. Zorg dat het kind zich op zijn of haar gemak voelt en jou vertrouwt.

2. Maak contact met het kind, toon veel interesse

Leer het kind goed kennen. Wat gaat er in het kind om, wat vindt hij of zij leuk, wat speelt er? Richt je nog niet te veel op het lezen, maar meer op het kind zelf.

3. Wissel cultuur uit met de ouders en de kinderen

Het kan voorkomen dat je bij een gezin met een totaal andere cultuur in huis komt. Toon interesse in aspecten uit hun cultuur en vertel wat over die van jou. Neem eventueel wat voorwerpen mee om over te praten. Zo kunnen jullie jezelf openstellen en aan elkaar wennen.

4. Sluit aan op het niveau van het kind

Hou je niet te veel vast aan wat het kind zou moeten kunnen op een bepaalde leeftijd. Ga uit van wat het kind nu kan en ga vanuit daar verder. Iedere stap die jullie maken is een vooruitgang!

5. Neem voorwerpen mee om over te praten

Naast voorwerpen die met de boeken te maken hebben kun je ook persoonlijke dingen meenemen om over te praten. Een foto van jezelf toen je net zo oud was als het kind, een foto van jouw klas, een medaille die je ooit hebt gewonnen etc. kunnen ook zorgen voor herkenning, interesse en vertrouwen.

Mocht je nog aanvullende tips hebben, laat het ons dan weten!